

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ”
(для бакалаврів, спеціалістів)

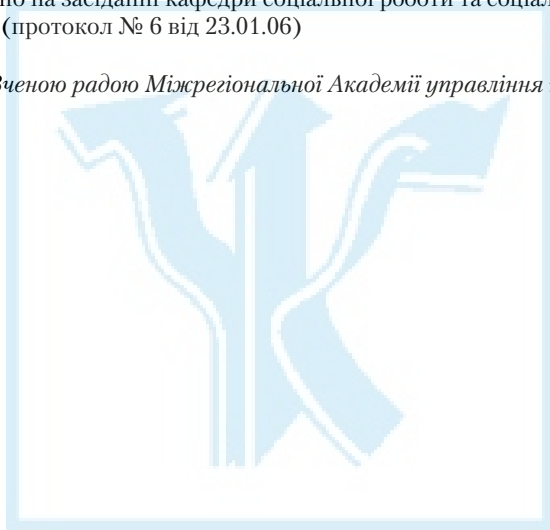
МАУП

Київ 2006

Підготовлено професором кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки *В. Б. Бедною*

Затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки (протокол № 6 від 23.01.06)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Бедная В. Б. Навчальна програма дисципліни “Педагогічна майстерність” (для бакалаврів, спеціалістів). — К.: МАУП, 2006. — 19 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Педагогічна майстерність”, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс “Педагогічна майстерність” за своїм змістом належить до практичних курсів, а отже, має забезпечити практичне оволодіння педагогічною майстерністю у процесі навчання і педагогічної практики майбутніх соціальних педагогів і журналістів.

Педагогічна діяльність у вищому закладі освіти носить інноваційний характер. Вона потребує не лише високого рівня інформованості, глибоких знань, ерудиції, а й високої загальної культури та педагогічної майстерності. Саме тому запропонований курс є інтегрованою дисципліною, що поєднує нові і вже сформовані знання, зокрема з таких предметів, як філософія, логіка, риторика, етика, історія, педагогіка, психологія, методика навчання, методика виховання, журналістика, літературознавство, культура мовлення, мистецтвознавство, конфліктологія, поєднує педагогічну теорію з практикою, розглядає різноманітні складові культури мовлення, менеджмент тощо.

Мета дисципліни — сформувати навички педагогічної діяльності, сприяти збагаченню педагогічного досвіду майбутніх фахівців, поглибити знання з педагогіки і психології, інноваційних педагогічних технологій, культури педагогічного спілкування.

Мета курсу полягає також у створенні умов для накопичення досвіду оптимального поєднання базової освіти з навчанням мистецтву спілкування, формуванні практичних умінь і навичок майстерності викладання, педагогічної культури та ерудиції.

Завдання курсу:

- ознайомлення з особливостями дисципліни “Педагогічна майстерність”, його метою та завданнями;
- ознайомлення з основами педагогічного процесу;
- вивчення правил педагогічної етики;
- удосконалення педагогічних здібностей студентів;
- опанування методами навчання й виховання;
- удосконалення вмінь пошуку й формулювання мотиваційних засад вивчення фахової проблематики;
- формування вмінь викладення нового матеріалу;
- вироблення вмінь актуалізації опорних знань студентів;
- ознайомлення з основами педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі;
- вироблення умінь здійснення контролю й оцінювання знань студентів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1 2 3	<p>Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи педагогічної майстерності</p> <p>Предмет і завдання навчального курсу “Педагогічна майстерність”</p> <p>Методологія і методи наукового формування педагогічної майстерності</p> <p>Педагогічна творчість учителя як основа формування творчої особистості школяра</p>
4 5 6 7 8 9 10	<p>Змістовий модуль 2. Педагогічна техніка і майстерність. Культура педагогічної взаємодії</p> <p>Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності</p> <p>Педагогічне мовлення</p> <p>Елементи акторської майстерності в педагогічній діяльності</p> <p>Майстерність спілкування</p> <p>Психолого-педагогічні умови майстерної взаємодії в педагогічному спілкуванні</p> <p>Конфлікти в педагогічній взаємодії</p> <p>Технологія організації педагогічної взаємодії у процесі індивідуальної бесіди</p>
11 12 13 14 15	<p>Змістовий модуль 3. Характеристика навчально-виховного процесу в сучасній вищій школі</p> <p>Педагогічна діяльність та особистість викладача вищого закладу освіти</p> <p>Форми організації навчально-виховного процесу в сучасній вищій школі</p> <p>Педагогічний досвід у формуванні майстерності викладача вищої школи</p> <p>Навчально-виховний процес формування педагогічної майстерності викладача вищої школи</p> <p>Навчально-методична робота як обов’язковий компонент педагогічної майстерності викладача вищого закладу освіти</p>

ЗМІСТ
дисципліни
“ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ”

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи педагогічної майстерності

Тема 1. Предмет та завдання навчального курсу “Педагогічна майстерність”

Зміст, мета і завдання курсу “Педагогічна майстерність”. Структура курсу та його основні категорії: “педагогічна діяльність”, “педагогічний досвід”, “педагогічний такт”, “педагогічна техніка”, “педагогічна творчість”, “педагогічна майстерність”.

Елементи педагогічної майстерності: професійна компетентність, гуманістична спрямованість, творчість (креативність), чуйність, здатність до співчуття й співпереживання (емпатія), обов’язковість, об’єктивність, вимогливість.

Література [6–9; 12; 28; 29; 32; 36]

Тема 2. Методологія і методи наукового формування педагогічної майстерності

Загальна характеристика методології наукового формування педагогічної майстерності: теорія наукового пізнання, концептуальні положення й висновки про духовну, психологічну і культурну ідентичність народу, його самопізнання і самоствердження, принципи гуманізму, демократизму та історизму, єдності навчання і виховання, теорії і практики, загальнолюдського й національного.

Методи наукового дослідження педагогічної майстерності: теоретичні, емпіричні.

Методи логічного мислення: індукція, дедукція, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, абстрагування, конкретизація, моделювання, уявний експеримент.

Емпіричні методи: аналіз змісту педагогічної документації та результатів діяльності (проективні методи), педагогічне спостереження (безпосереднє та опосередковане, причетне і непричетне, довго- і короткочасне, безперервне і перервне чи дискретне), самоспостереження, опитування (бесіда, інтерв’ю, анкетування), тестування, експертне

оцінювання. Педагогічний експеримент: констатуючий (діагностичний, контрольний), пошуковий та формуючий чи перетворювальний (послідовний та псевдопаралельний).

Література [6; 8; 9; 12; 28]

Тема 3. Педагогічна творчість учителя як основа формування творчої особистості школяра

Сутність і специфіка педагогічної творчості учителя. Особливості педагогічної праці. Структура творчого педагогічного процесу. Умови, що сприяють розвитку педагогічної творчості учителя. Форми і методи розвитку педагогічної творчості учителя.

Розвиток ідей В. Сухомлинського з формування творчої особистості в педагогічній теорії та практиці сучасної освіти України. Розвиток ідей В. Сухомлинського з формування творчої особистості в концептуальних підходах до реформування освіти. Розвиток ідей В. Сухомлинського з формування творчої особистості в навчальній літературі початкової школи.

Література [6; 8; 9; 11; 13; 14; 24; 28; 32]

Змістовий модуль 2. Педагогічна техніка і майстерність. Культура педагогічної взаємодії

Тема 4. Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності

Поняття “педагогічна техніка” та його зміст. Різновиди педагогічної техніки: внутрішня й зовнішня.

Внутрішня — концентрація розумових і фізичних здібностей педагога на досягненні дидактичної і виховної мети, зняття зайвої напруженості, розподіл уваги (велике, середнє, мале коло), спостереження за готовністю учнів до роботи, їхньою реакцією на викладення навчального матеріалу, активністю, зацікавленістю, створення творчої ділової атмосфери під час навчання, збереження впевненості, самовладання за будь-яких умов, саморегуляція.

Зовнішня педагогічна техніка та її характеристика. Мовні (вербальні) засоби: стилістичні (риторичні) фігури, тропи, звертання, риторичні запитання, заохочувальні висловлювання (адгортація), діалогізація мовлення, різноманітне використання інтонаційних засобів, створення ефективної вербальної комунікації.

Позамовні (невербальні) засоби: хода, постава, пластика тіла, міміка, жести, зовнішній вигляд, контакт очей, розміщення в міжособистісному просторі (проксеміка).

Література [1; 5; 6; 8; 9; 12; 21; 28; 32]

Тема 5. Педагогічне мовлення

Зміст поняття “педагогічне мовлення”. Психологічні особливості педагогічного мовлення. Діалогічність педагогічного мовлення. Порівняльна характеристика використання мовних і комунікативних засобів учителями з різною орієнтацією (діалогічною чи монологічною). Функції педагогічного мовлення: дидактична, експресивна, перцептивна, сугестивна, організаторська, науково-пізнавальна, комунікативна.

Структура педагогічного мовлення: інформаційний, виразний, впливовий компоненти.

Особливості педагогічного мовлення.

Джерела формування педагогічного мовлення: особистий досвід учителя, наслідування традицій, навчання, самоосвіта.

Методики розвитку вмінь і навичок педагогічного мовлення: формування мовленнєвих умінь і навичок; оволодіння допоміжними засобами педагогічного мовлення; розвиток навичок, умінь активного слухання.

Дихання і голос як елементи педагогічної техніки. Адаптація і розвиток професійного дихання.

Педагогічні засади практичної роботи над текстом. Дикція як елемент педагогічної техніки.

Література [3; 6; 8; 9; 15; 22; 28; 30]

Тема 6. Елементи акторської майстерності в педагогічній діяльності

Особливості образного мислення. Образ у мистецтві театру.

Педагогічне мистецтво як театр одного актора. Театральна педагогіка К. С. Станіславського. Театральні принципи (принцип життєвої правди; принцип ідейної спрямованості: вчення про надзавдання; принцип дії — підґрунтя переживання й матеріалу для творчості; принцип органічної творчості; принцип творчого перевтілення в образ) та їх роль у діяльності педагога.

Послідовність творчих процесів у діяльності педагога: воля, шукання, переживання, втілення, злиття, вплив.

Сумісність професійних якостей, які необхідні в акторській та педагогічній діяльності.

Теорія П. В. Симонова про фізіологію емоцій та акторське перевтілення.

Формування виконавського вміння у процесі професійної підготовки майбутніх вчителів.

Література [15; 16; 26; 27; 31; 33–35]

Тема 7. Майстерність спілкування

Сутність поняття “спілкування”, “педагогічне спілкування” та їх характеристика. Види, рівні, функції та етичні норми спілкування. Структурний аналіз спілкування. Моделі комунікації (лінійна, інтерактивна, транзакційна). Потреби і мотиви особистості у спілкуванні.

Основні різновиди педагогічного спілкування: безпосереднє, опосередковане, формальне, неформальне, індивідуальне, колективне, монологічне, діалогічне, полілогічне.

Контакт у педагогічному спілкуванні. Комунікативні якості педагога. Педагогічний такт.

Стилі педагогічного спілкування.

Література [4; 5; 17–19; 21; 25; 30]

Тема 8. Психолого-педагогічні умови майстерної взаємодії в педагогічному спілкуванні

Особистість учителя як інструмент впливу в педагогічній взаємодії. Характеристика перцептивної сторони педагогічного спілкування. Увага та увава вчителя.

Способи комунікативного впливу: переконання і навіювання.

Стратегії взаємодії у спілкуванні як характеристика інтегративного компонента педагогічної взаємодії.

Література [4; 6; 8; 14; 20; 24; 30; 36]

Тема 9. Конфлікти в педагогічній взаємодії

Сутність, структура, класифікація, причини, динаміка конфлікту. Головні моделі поведінки особистості в конфліктній взаємодії. Типи конфліктних особистостей. Технології раціональної поведінки в конфлікті. Психологія переговорного процесу у вирішенні конфліктів.

Внутрішньоособистісні конфлікти. Головні психологічні концепції, форми прояву та засоби вирішення. Міжособистісні і групові конфлікти: сфера прояву, класифікація.

Конфлікт у педагогічній взаємодії та способи його розв'язання.

Література [8; 10; 11; 28]

Тема 10. Технологія організації педагогічної взаємодії у процесі індивідуальної бесіди

Індивідуальна педагогічна бесіда як модель діалогічної взаємодії. Структура бесіди. Етап моделювання. Забезпечення психологічного контакту на початку бесіди. Роль невербальних засобів.

Методика контактної взаємодії як технологія забезпечення контакту. Техніка взаємодії у процесі аналізу проблеми та пошуку її вирішення. Прийоми педагогічної взаємодії. Майстерність організації педагогічної взаємодії у навчанні.

Література [4; 5; 8; 18; 19; 28; 30]

Змістовий модуль 3. Характеристика навчально-виховного процесу в сучасній вищій школі

Тема 11. Педагогічна діяльність та особистість викладача вищого закладу освіти

Суспільне значення професії педагога та його діяльності.

Структура педагогічної діяльності. Мета діяльності за спрямуванням: дидактична, виховна; за обсягом і тривалістю — вихідна, конструктивна, оперативна; за важливістю і послідовністю — стратегічна і тактична, основна і побічна, першочергова і другорядна; суб'єкт діяльності — викладач, педагогічний колектив; об'єкт — суб'єкт діяльності — індивідуальний (студент, абітурієнт, магістрант, аспірант, здобувач), колективний (лабораторна підгрупа, академічна група, консультаційна група абітурієнтів, лекційний потік, студентський колектив ВНЗ). Предмет діяльності: загальний — нормативний курс, навчальний курс, спецкурс; ознайомлення, виробнича, науково-дослідна та педагогічна практика; конкретний — тема кожного заняття (теоретичного (лекційного), практичного, семінарського, лабораторного, індивідуального). Способи, дії, прийоми педагогічного впливу: постановка питання, виклад нового матеріалу, актуалізація опорних знань студентів, створення проблемної ситуації, пояснення,

роз'яснення, аргументація доцільних варіантів вирішення завдання, унаочнення, загальні висновки. Способи заохочення і стимулювання студентів у ВНЗ. Результати діяльності: пізнавальна активність студентів, знання, навички, вміння, самостійність у вирішенні професійних завдань, активна громадянська позиція.

Література [8; 20; 29]

Тема 12. Форми організації навчально-виховного процесу в сучасній вищій школі

Характеристика основних форм організації навчально-виховного процесу в сучасній вищій школі: лекція, семінар, практичне, лабораторне заняття, навчальна екскурсія, додаткове факультативне заняття, самостійна робота студентів.

Вимоги до проведення занять у ВНЗ: організаційні, виховні, дидактичні, психолого-педагогічні, фізіолого-гігієнічні, управлінські, навчально-методичні — конкретні і загальні. Конкретні вимоги до структури занять: постановка мети і завдань, наявність необхідного обладнання, дотримання реалізації функцій того чи іншого заняття, урахування набутого студентами досвіду, розвиток мотиваційних засад навчання, організація різних видів діяльності на заняттях, залучення студентів до самостійної роботи, її планування, організація і контроль; Загальні: зумовленість структури заняття його метою, завданнями, формою.

Поняття “методи навчання” та їх характеристика. Функції методів навчання. Прийом як складова методу та самостійна дидактична категорія. Основні підходи до класифікації методів навчання: за джерелами знань — пояснення, розповідь, бесіда, спостереження, демонстрація, ілюстрація, робота з працею та підручником; самостійна робота студентів; вправи, практичні, лабораторні роботи; за характером пізнавальної діяльності — пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

Поняття “методи виховання” та його характеристика. Методи виховання: традиційні (канонічні) і нетрадиційні. Самовиховання та його співвідношення з вихованням.

Етнопедагогічні методи навчання і виховання: народна дидактична гра, переконання засобами народної мудрості, фольклорних жанрів, пісні.

Підготовка до проведення позааудиторної роботи (організація вечорів, зустрічей, екскурсій тощо).

Література [2; 6; 8; 29]

Тема 13. Педагогічний досвід у формуванні майстерності викладача вищої школи

Поняття “педагогічний досвід” та його зміст: сукупність знань, навичок і вмінь, набутих у процесі безпосередньої педагогічної діяльності.

Головні науково-методичні положення та орієнтири дослідження педагогічного досвіду.

Організаційні етапи процесу вивчення та узагальнення педагогічного досвіду: значення, аналіз та оцінка мети, засобів і результатів педагогічної діяльності.

Вивчення й поширення етнопедагогічного досвіду.

Досвід науково-педагогічної діяльності викладача. Ознайомлення з новаторськими засадами науково-методичної роботи вищої школи (модульно-рейтингова система, інтерактивне навчання тощо).

Література [6; 8; 14; 22; 29]

Тема 14. Навчально-виховний процес формування педагогічної майстерності викладача вищої школи

Поняття “навчально-виховний процес” та його компоненти: мета, зміст навчання і виховання, суб’єкт-суб’єктні стосунки викладач — студент, педагогічні фактори, необхідні задля реалізації змісту навчання і виховання та досягнення поставлених цілей.

Ідеологія українського національного виховання у традиціях вищої школи.

Навчально-виховний процес як основа формування педагогічної майстерності викладача вищої школи.

Література [6; 8; 29]

Тема 15. Навчально-методична робота як обов’язковий компонент педагогічної майстерності викладача вищого закладу освіти

Поняття “навчально-методична робота” та його характеристика. Вимоги до навчально-методичної роботи викладача вищого закладу освіти.

Форми навчально-методичної роботи: робоча програма, навчальна програма, індивідуальний план роботи викладача, методичні вказівки і рекомендації, завдання для самостійної роботи студентів, тести, навчально-методичний комплекс.

Тематика контрольних, курсових, дипломних, магістерських робіт. Рецензування науково-дослідних, творчих і кваліфікаційних робіт студентів.

Література [2; 8; 29]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Елементи педагогічної майстерності: професійна компетентність, гуманістична спрямованість, творчість (креативність), чуйність, здатність до співчуття й співпереживання (емпатія), обов'язковість, об'єктивність, вимогливість.
2. Загальна характеристика методології наукового формування педагогічної майстерності.
3. Методи наукового дослідження педагогічної майстерності: теоретичні, емпіричні.
4. Методи логічного мислення: індукція, дедукція, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, абстрагування, конкретизація, моделювання, уявний експеримент.
5. Емпіричні методи: аналіз змісту педагогічної документації та результатів діяльності (проективні методи), педагогічне спостереження (безпосереднє та опосередковане, причетне і непричетне, довго- і короткочасне, безперервне і перервне чи дискретне), самоспостереження, опитування (бесіда, інтерв'ю, анкетування), тестування, експертне оцінювання.
6. Педагогічний експеримент: констатуючий (діагностичний, контрольний), пошуковий та формуючий чи перетворювальний (послідовний і псевдопаралельний).
7. Сутність і специфіка педагогічної творчості учителя.
8. Особливості педагогічної праці.
9. Структура творчого педагогічного процесу.
10. Умови, що сприяють розвитку педагогічної творчості учителя.
11. Форми і методи розвитку педагогічної творчості учителя.
12. Розвиток ідей В. Сухомлинського з формування творчої особистості в педагогічній теорії та практиці сучасної освіти України.

13. Розвиток ідей В. Сухомлинського з формування творчої особистості в концептуальних підходах до реформування освіти.
14. Розвиток ідей В. Сухомлинського з формування творчої особистості в навчальній літературі початкової школи.
15. Поняття “педагогічна техніка” та його зміст.
16. Різновиди педагогічної техніки: внутрішня й зовнішня.
17. Характеристика внутрішньої педагогічної техніки.
18. Зовнішня педагогічна техніка та її характеристика.
19. Мовні (вербальні) засоби спілкування.
20. Невербальні засоби спілкування.
21. Зміст поняття “педагогічне мовлення”.
22. Психологічні особливості педагогічного мовлення.
23. Діалогічність педагогічного мовлення.
24. Порівняльна характеристика використання мовних і комунікативних засобів вчителями з різною орієнтацією (діалогічною чи монологічною).
25. Функції педагогічного мовлення.
26. Структура педагогічного мовлення: інформаційний, виразний, впливовий компоненти.
27. Особливості педагогічного мовлення.
28. Джерела формування педагогічного мовлення.
29. Методики розвитку вмінь і навичок педагогічного мовлення: формування мовленнєвих умінь і навичок; оволодіння допоміжними засобами педагогічного мовлення; розвиток навичок, умінь активного слухання.
30. Дихання і голос як елементи педагогічної техніки.
31. Адаптація і розвиток професійного дихання.
32. Педагогічні засади практичної роботи над текстом.
33. Дикція як елемент педагогічної техніки.
34. Особливості образного мислення.
35. Педагогічне мистецтво, як театр одного актора.
36. Театральна педагогіка К. С. Станіславського.
37. Театральні принципи та їх роль у діяльності педагога.
38. Послідовність творчих процесів у діяльності педагога: воля, шукання, переживання, втілення, злиття, вплив.
39. Сумісність професійних якостей, необхідних в акторській та педагогічній діяльності.

40. Формування виконавського вміння у процесі професійної підготовки майбутніх вчителів.
41. Сутність поняття “спілкування”, “педагогічне спілкування” та їх характеристика.
42. Види, рівні, функції та етичні норми спілкування.
43. Структурний аналіз спілкування.
44. Моделі комунікації (лінійна, інтерактивна, транзакційна).
45. Потреби і мотиви особистості у спілкуванні.
46. Основні різновиди педагогічного спілкування: безпосереднє, опосередковане, формальне, неформальне, індивідуальне, колективне, монологічне, діалогічне, полілогічне.
47. Контакт у педагогічному спілкуванні.
48. Комунікативні якості педагога.
49. Педагогічний такт.
50. Стили педагогічного спілкування.
51. Особистість учителя як інструмент впливу в педагогічній взаємодії.
52. Характеристика перцептивного аспекту педагогічного спілкування.
53. Увага та увава вчителя.
54. Способи комунікативного впливу: переконання і навіювання.
55. Стратегії взаємодії у спілкуванні як характеристика інтегративного компонента педагогічної взаємодії.
56. Сутність, структура, класифікація, причини, динаміка конфлікту.
57. Головні моделі поведінки особистості в конфліктній взаємодії.
58. Типи конфліктних особистостей.
59. Технології раціональної поведінки в конфлікті.
60. Психологія переговорного процесу у вирішенні конфліктів.
61. Головні психологічні концепції, форми прояву та засоби вирішення.
62. Конфлікт у педагогічній взаємодії та способи його розв’язання.
63. Індивідуальна педагогічна бесіда як модель діалогічної взаємодії.
64. Методика контактної взаємодії як технологія забезпечення контакту.
65. Техніка взаємодії у процесі аналізу проблеми та пошуку її вирішення.
66. Прийоми педагогічної взаємодії.
67. Майстерність організації педагогічної взаємодії у навчанні.

68. Суспільне значення професії педагога та його діяльності.
69. Структура педагогічної діяльності.
70. Характеристика основних форм організації навчально-виховного процесу в сучасній вищій школі: лекція, семінар, практичне, лабораторне заняття, навчальна екскурсія, додаткове факультативне заняття, самостійна робота студентів.
71. Вимоги до проведення занять у ВНЗ.
72. Поняття “методи навчання” та його характеристика.
73. Функції методів навчання.
74. Прийом як складова методу та самостійна дидактична категорія.
75. Класифікація методів навчання.
76. Поняття “методи виховання” та його характеристика.
77. Методи виховання: традиційні (канонічні) і нетрадиційні.
78. Самовиховання та його співвідношення з вихованням.
79. Етнопедагогічні методи навчання і виховання: народна дидактична гра, переконання засобами народної мудрості, фольклорних жанрів, пісні.
80. Підготовка до проведення позааудиторної роботи (організація вечорів, зустрічей, екскурсій тощо).
81. Основні науково-методичні положення та орієнтири дослідження педагогічного досвіду.
82. Організаційні етапи процесу вивчення та узагальнення педагогічного досвіду: значення, аналіз та оцінювання мети, засобів і результатів педагогічної діяльності.
83. Вивчення і поширення етнопедагогічного досвіду.
84. Досвід науково-педагогічної діяльності викладача.
85. Ознайомлення з новаторськими засадами науково-методичної роботи вищої школи (модульно-рейтингова система, інтерактивне навчання тощо).
86. Ідеологія українського національного виховання у традиціях вищої школи.
87. Навчально-виховний процес як основа формування педагогічної майстерності викладача вищої школи.
88. Поняття “навчально-методична робота” та його характеристика.
89. Вимоги до навчально-методичної роботи викладача вищого закладу освіти.
90. Характеристика форм навчально-методичної роботи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Вчителю* про педагогічну техніку / За ред. Л. І. Рувінського. — М.: Педагогіка, 1987. — 154 с. — Рос. мовою.
2. *Головатий М. Ф.* Навчи себе сам. — К.: МАУП, 2002. — 120 с.
3. *Зорина Л. Я.* Слово учителя в учебном процессе. — М.: Знание, 1984. — 80 с.
4. *Кан-Калик В. А.* Учителю о педагогическом общении. — М.: Просвещение, 1987. — 192 с.
5. *Куницына В. Н., Казаринова Н. В., Погольша В. М.* Межличностное общение: Учебник для вузов. — СПб.: Питер, 2002. — 384 с.
6. *Основы педагогического мастерства* / Под ред. И. А. Зязюна. — М.: Просвещение, 1989. — 302 с.
7. *Палтишев М. М.* Педагогічна майстерність і шляхи її досягнення (У пошуках практико-орієнтованих дидактичних підходів): Навч.-метод. посіб. для слухачів курсів удосконалення вчителів. — К.: Видавець О. М. Ешке, 2000. — 119 с.
8. *Педагогічна майстерність: Підручник* / І. А. Зязюн, Л. В. Карамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. — 2-ге вид., допов. і переробл. — К.: Вища шк., 2004. — 422 с.
9. *Педагогічна творчість і майстерність: Хрестоматія* / Уклад. Н. В. Гузій. — К.: ІЗМН, 2000. — 168 с.
10. *Пірен М. І.* Конфліктологія: Підручник. — К.: МАУП, 2003. — 360 с.
11. *Реан А. А., Коломинский Я. Л.* Социальная педагогическая психология. — СПб.: Питер, 2000. — 416 с.
12. *Словник термінології з педагогічної майстерності* / За ред. Н. М. Тарасовича. — Полтава, 1995. — 63 с.
13. *Сухомилинський В. О.* Серце віддаю дітям // Вибрані твори: У 5 т. — К.: Рад. шк., 1977. — Т. 3. — 670 с.
14. *Сухомилинський В.* Сто порад учителю // Вибрані твори: У 5 т. — К.: Рад. шк., 1976. — Т. 2. — С. 419–654.

Додаткова

15. *Абрамян В. Ц.* Театральна педагогіка. — К.: Лібра, 1996. — 224 с.
16. *Бобошко Ю. М.* Режиссер Лесь Курбас. — К., 1987. — 146 с.
17. *Гиппенрейтер Ю. Б.* Общаться с ребенком. Как? — М.: ЧеРо, 2001. — 240 с.

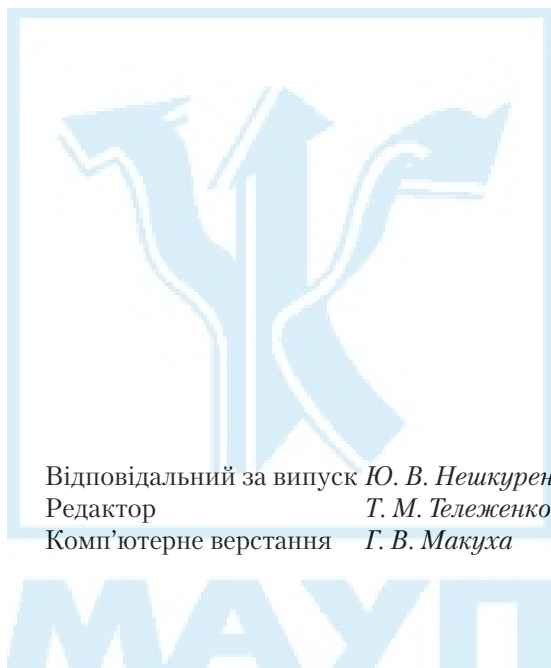
18. *Горанчук В. В.* Психология делового общения и управленческих воздействий. — СПб.: Издат. дом “Нева”; М.: ОЛМА-ПРЕСС Ин-цест, 2003. — 288 с.
19. *Грехнев В. С.* Культура педагогического общения: Книга для учителя. — М.: Просвещение, 1990. — 144 с.
20. *Энкельманн Николаус Б.* Харизма. Личностные качества как средство достижения успеха в профессиональной и личной жизни: Пер. с нем. — М.: АО “Итерэксперт”, 2000. — 272 с.
21. *Коменский Я. А.* Великая дидактика. — М.: Издат. дом Шалвы Амонашвили, 1996. — 224 с.
22. *Кузьмина Н. В.* Способности, одаренность, талант учителя: В помощь лектору. — Л., 1985. — 32 с.
23. *Леонтьев А. А.* Педагогическое общение. — М.: Знание, 1979. — 47 с.
24. *Луцок А. М.* Василь Сухомлинський про педагогічну майстерність учителя: Моногр. — Луцьк: Надстир’я, 2003. — 208 с.
25. *Льюис Д.* Тренинг эффективного общения. — М.: ЭКСМО-Пресс, 2002. — 224 с.
26. *Мастерство актера в терминах и определениях К. С. Станиславского.* — М., 1961. — 519 с.
27. *Немирович-Данченко В. И.* О творчестве актера. Хрестоматия: Учеб. пособие для театральных учебных заведений. — М., 1984. — 623 с.
28. *Педагогическое мастерство и педагогические технологии: Учеб. пособие / Под ред. Л. К. Гребенкиной, Л. А. Байковой.* — 3-е изд., испр. и доп. — М.: Пед. об-во России, 2000. — 256 с.
29. *Педагогічна майстерність: Навч. програма / Уклад. А. І. Мамалига, Ю. П. Єлісовенко, Л. М. Хоменко.* — К.: КНУ ім. Тараса Шевченка. — 17 с.
30. *Педагогічне мовлення: Навч.-метод. посіб. зі спецкурсу для педагогічних закладів / Л. В. Долинська, О. В. Гоголь, Л. М. Зінченко.* — К., 1996. — 56 с.
31. *Симонов П. В.* Метод Станиславского и физиология эмоций. — М., 1962 — 139 с.
32. *Синиця І. О.* З чого починаться педагогічна майстерність. — К.: Рад. шк., 1972. — 167 с.
33. *Станиславский К. С.* Мое гражданское служение России. Воспоминания. Статьи. Очерки. Речи. Беседы: Из записных книжек. — М., 1990. — 656 с.

34. *Станіславський К. С.* Работа актера над собой // Собр. соч.: В 9 т. — М.: Искусство, 1989. — Т. 2; Ч. 1. — 511 с.
35. *Станіславський К. С.* Работа актера над собой / Собр. соч.: В 9 т. — М.: Искусство, 1990. — Т. 3; Ч. 2. — 505 с.
36. *Ушинський К. Д.* Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології // Вибр. твори: У 2 т. — К., 1983. — Т. 1. — С. 192–471.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Педагогічна майстерність”	4
Зміст дисципліни “Педагогічна майстерність”	5
Питання для самоконтролю	12
Список літератури	16

Зам. № ВКЦ-2508

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП